

Specialistes στην κουζίνα: Μία διαδικτυακή εκπομπή μαγειρικής από μαθητές Ειδικού Σχολείου

Στεργιανή Κατσιόλα

Κοινωνική Λειτουργός, Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Ν. Προποντίδας Χαλκιδικής
stergianikats@yahoo.com

Παναγιώτης Κουκουρίκος

Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής, & Καθηγητής Πληροφορικής, Δημοτικό Σχολείο Χρυσουγής
Θεσσαλονίκης
panagiotiskoukourikos@yahoo.gr

Σοφία Σπύρου

Δασκάλα Ειδικής Αγωγής, 92ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης
t.hess.mam@hotmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να περιγράψει το καινοτόμο εγχείρημα δημιουργίας μίας διαδικτυακής εκπομπής μαγειρικής από μαθητές ειδικού σχολείου. Μέσα από την υλοποίηση ενός πολιτιστικού προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων, οκτώ μαθητές με αναπηρία από το Ειδικό Σχολείο Νέας Προποντίδας παρουσίασαν μέσω διαδικτύου την εκπομπή μαγειρικής με τίτλο «Specialistes στην κουζίνα». Το πολιτιστικό πρόγραμμα είχε συνολική διάρκεια δύο σχολικά έτη κατά τα οποία προβλήθηκαν συνολικά επτά επεισόδια της εκπομπής. Οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα αποδείχθηκαν specialistes στην κουζίνα, specialistes στην παρουσίαση αλλά και specialistes στην παραγωγή μίας εκπομπής μαγειρικής, γεγονός που οδήγησε το Υπουργείο Παιδείας να χαρακτηρίσει, με σχετική ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, το εν λόγω πρόγραμμα ως καινοτομία στην Ειδική Αγωγή.

Λέξεις κλειδιά: ειδικό σχολείο, άτομα με αναπηρία, εκπομπή μαγειρικής, διαδίκτυο.

1. Εισαγωγή

Στη σημερινή εποχή, τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να αντιμετωπίζονται όχι μόνο ως αποδέκτες αλλά ως δημιουργοί και παράλληλα φορείς κουλτούρας, ενώ ταυτόχρονα οι εκπαιδευτικές διαδικασίες αλλά και οι κοινωνικές δομές θα πρέπει να παρέχουν τις κατάλληλες ευκαιρίες για την ανάδειξή της (Σούλης, 2008). Σε σχολικό επίπεδο, η υλοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων αποτελεί μια συγκροτημένη εκπαιδευτική διαδικασία διεπιστημονικού και διαθεματικού χαρακτήρα, η οποία αφενός αποσκοπεί στην ανάπτυξη πολλαπλών δεξιοτήτων (ΥΠΕΠΘ, 2009), αφετέρου συμβάλλει στην αναβάθμιση της σχολικής ζωής αλλά και στη διασύνδεση του σχολείου με την κοινωνική πραγματικότητα (Παπαθανασίου, 2009).

Οι δεξιότητες μαγειρικής διαπερνούν μια πληθώρα τομέων του αναλυτικού προγράμματος σπουδών των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΥΠΕΠΘ, 2009). Η διαδικασία της προετοιμασίας απλών γευμάτων μπορεί να βελτιώσει τη διατροφή τους αλλά και την ανεξαρτησία τους. Ακαδημαϊκά, η διδασκαλία της μαγειρικής μπορεί να ενισχύσει μαθηματικές δεξιότητες αλλά και δεξιότητες ανάγνωσης, οι οποίες απαιτούνται σε ποικίλες περιστάσεις της καθημερινής ζωής. Παράλληλα, ένα άτομο με αναπηρία το οποίο θα κατακτήσει δεξιότητες μαγειρικής μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα κατά την προετοιμασία γευμάτων λόγω οικονομικότερων επιλογών, μπορεί να εργαστεί σε υπηρεσίες εστίασης και βιομηχανίες τροφίμων, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη μαγειρική ως διασκέδαση αλλά μπορεί ακόμη και να

επωφεληθεί κοινωνικά μαγειρεύοντας με φίλους ή προετοιμάζοντας ένα δείπνο για φίλους (Graves et al., 2005).

Για τα άτομα με κινητικές αναπηρίες, η διδασκαλία δεξιοτήτων μαγειρικής μπορεί να αξιοποιηθεί και ως εργοθεραπεία, προάγοντας παράλληλα την προσβασιμότητα στην κουζίνα. Η έκθεση σε νέες υφές, οσμές και γεύσεις μπορεί, επίσης, να μειώσει την επιλεκτική κατανάλωση τροφών από άτομα με διατροφικές διαταραχές. Για όλους τους παραπάνω λόγους, στα πλαίσια ενίσχυσης δεξιοτήτων ανεξάρτητης διαβίωσης, η διδασκαλία δεξιοτήτων μαγειρικής μπορεί να είναι πολύτιμη για παιδιά αλλά και ενήλικες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Graves et al., 2005).

Η μαγειρική περιλαμβάνει, ωστόσο, από τη φύση της μία καλοσχεδιασμένη διαδικασία ανάλυσης έργου. Για τα άτομα με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η συγκεκριμένη τεχνική αποτελεί μία διδακτική προσέγγιση η οποία χρησιμοποιείται πολύ συχνά κατά την εκπαιδευτική διαδικασία (ΥΠΕΠΘ, 2004). Στα πλαίσια δεξιοτήτων μαγειρικής, η οπτικοποίηση μίας συνταγής και η εκτέλεσή της σε μικρά και εύκολα βήματα μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας. Αρχικά, τα άτομα με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χρειάζονται προφορικές, φυσικές ή/και οπτικές υποδείξεις για την επιτυχή ολοκλήρωση των βημάτων μίας συνταγής, ωστόσο βαθμιαία οι υποδείξεις μειώνονται και το άτομο γίνεται πιο ανεξάρτητο.

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στην οπτικοποίηση της καθοδήγησης και στην παροχή υποδείξεων για τα άτομα με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η χρήση video modeling (Kagohara et al., 2013) αποτελεί μία τεχνική η οποία είναι εξαιρετικά αποτελεσματική και μακροπρόθεσμα μπορεί να δώσει στα άτομα με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αυξημένες ευκαιρίες για αυτοκαθοδήγηση και κατ' επέκταση να ενισχύσει την αυτοδιάθεση και τον αυτοπροσδιορισμό τους (Wehmeier, 1998).

Εξάλλου, τα οφέλη από την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από άτομα με αναπηρία έχουν επισήμως αναγνωρισθεί από πάρα πολλές χώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, βασικές μαθησιακές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία να μπορούν πλέον να τεθούν σε καλύτερη βάση, μέσα από τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών αλλά και κατάλληλων λογισμικών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών των αναγκών αποτελούν η ανάγκη για παροχή ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος, η προβλεψιμότητα της διδακτικής δραστηριότητας, η διασφάλιση σταδιακού περάσματος από το ένα μαθησιακό επίπεδο στο άλλο, η άμεση ανατροφοδότηση και η αξιοποίηση της οπτικής διόδου επικοινωνίας. Τα προαναφερόμενα συμπεράσματα, έχουν στρέψει το ενδιαφέρον των επιστημόνων στη δημιουργία και ανάπτυξη ειδικών εκπαιδευτικών προσεγγίσεων μέσω της τεχνολογίας, προκειμένου να παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να επεξεργαστούν το εκάστοτε υπό μάθηση αντικείμενο σε ένα σαφές και απόλυτα ξεκάθαρο περιβάλλον, προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες και τα χαρακτηριστικά τους (Mesibon et. al., 2005).

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να περιγράψει το καινοτόμο εγχείρημα δημιουργίας μίας διαδικτυακής εκπομπής μαγειρικής από οκτώ μαθητές του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Νέας Προποντίδας Χαλκιδικής. Η εκπομπή μαγειρικής με τίτλο «Specialistes στην κουζίνα» υλοποιήθηκε στα πλαίσια ενός πολιτιστικού προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων και είχε συνολική διάρκεια δύο σχολικά έτη (2015-2016 & 2016-2017) κατά τα οποία προβλήθηκαν συνολικά, μέσω διαδικτύου, επτά επεισόδια της εκπομπής.

2. Εκπαιδευτικό πλαίσιο

2.1. Σχολική μονάδα

Η σχολική μονάδα στην οποία διεξήχθη το καινοτόμο πρόγραμμα «Specialistes στην κουζίνα» είναι το 6/θ δημόσιο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Ν. Προποντίδας.

2.2. Χρονική διάρκεια προγράμματος

Το πρόγραμμα διήρκεσε συνολικά 2 σχολικά έτη (2015-2016 & 2016-2017). Το πρώτο έτος προβλήθηκαν δύο εκπομπές μαγειρικής, οι οποίες λειτούργησαν ως εκπομπές-πιλότος, σε επίπεδο εμπειρίας και οργάνωσης, για το επόμενο σχολικό έτος. Την επόμενη χρονιά προβλήθηκαν άλλες πέντε εκπομπές.

2.3. Ομάδα μαθητών

Το 2015-2016 η ομάδα των μαθητών, που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, αποτελούνταν από 4 αγόρια και προέρχονταν από μία τάξη του σχολείου, ενώ το 2016-2017 το πρόγραμμα επεκτάθηκε σε δύο τάξεις με συνολικά 8 μαθητές (6 αγόρια και 2 κορίτσια). Οι οκτώ μαθητές αντιμετώπιζαν σύνθετες δυσκολίες, όπως

μέτρια νοητική καθυστέρηση, αυτισμό, ψυχοκινητικές δυσκολίες και ημιπληγία. Η πλειοψηφία των μαθητών διέθετε ικανότητες προφορικού λόγου και ικανοποιητικές κινητικές και κοινωνικές δεξιότητες.

2.4. Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί

Το πρώτο έτος υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί του προγράμματος ήταν η κοινωνική λειτουργός του σχολείου και ένα δάσκαλος ειδικής αγωγής, ενώ την επόμενη χρονιά οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί έγιναν τρεις (η κοινωνική λειτουργός και δύο δάσκαλοι ειδικής αγωγής), λόγω της επέκτασης του προγράμματος σε δύο τάξεις του σχολείου.

3. Στόχοι

Ως γενικοί στόχοι του προγράμματος τέθηκαν αφενός η ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτονομίας και αυτοεξυπηρέτησης και αφετέρου η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων επικοινωνίας, όπως συνεργασία με τους άλλους, έκφραση συναισθημάτων, ενίσχυση αυτοεικόνας και αυτοσυναισθήματος (Στάππα-Μουρτζίνη, 2010).

Παράλληλα, η διαθεματική προσέγγιση του προγράμματος περιελάμβανε τη επιδίωξη παιδαγωγικών στόχων στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα (ΥΠΕΠΘ, 2009):

Γλώσσα:

- Να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο μέσω των διαδικασιών ανάγνωσης και γραφής των συνταγών.
- Να εμπλουτίσουν τον προφορικό τους λόγο μέσα από παιχνίδια ρόλων, δραματοποιήσεις και ενεργητική συμμετοχή.
- Να χρησιμοποιούν λεξιλόγιο κατάλληλο για τις κοινωνικές τους σχέσεις.
- Να κατανοούν και να αποδίδουν το περιεχόμενο των συνταγών για την εκτέλεσή τους.

Μαθηματικά:

- Να υπολογίζουν τις ποσότητες (γραμμάρια, ml) μέσα από το ζύγισμα των υλικών.
- Να πραγματοποιούν μαθηματικές πράξεις μέσα από την προσθήκη ή αφαίρεση υλικών.
- Να μάθουν την ώρα υπολογίζοντας την ώρα εκτέλεσης και ψησίματος της συνταγής.
- Να αναγνωρίζουν το αμετάβλητο της ύλης μέσα από ασκήσεις μετασχηματισμού και διατήρησης της ύλης σε διάφορα υλικά.

Αισθητική Αγωγή:

- Να γνωρίσουν υλικά και να χρησιμοποιούν με κατάλληλο τρόπο μέσα και τεχνικές επεξεργασίας των υλικών.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες λεπτής και αδρής κινητικότητας.
- Να εκφράζονται μέσω της δραματοποίησης και της υπόδυσης ενός ρόλου.
- Να συνδέουν τη μουσική και την κίνηση με την πραγματοποίηση μουσικοκινητικών και χορευτικών δραστηριοτήτων και να εξοικειωθούν με τις χρονικές και χωρικές έννοιες.

Κοινωνική προσαρμογή:

- Να εκτελούν πρόθυμα τις οδηγίες που τους δίνονται για την εκτέλεση μιας δραστηριότητας και να τηρούν τη σειρά.
- Να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους.
- Να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τυχόν δυσκολίες.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες επικοινωνίας ώστε να ανταλλάσουν ιδέες, σκέψεις, συναισθήματα με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.
- Να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες αυτονομίας και αυτοεξυπηρέτησης.

ΤΠΕ:

- Να εξοικειωθούν με τη χρήση κάμερας και τη λήψη σκηνών της εκπομπής.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση υπολογιστή για τη προβολή και την επιλογή των σκηνών.

4. Μεθοδολογία

4.1. Εκπαιδευτική διαδικασία

Η εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθήθηκε περιελάμβανε μία αλληλουχία από 8 διδακτικά βήματα. Σε μερικά από αυτά οι δραστηριότητες παρέμειναν ίδιες κατά τα δύο έτη εφαρμογής του προγράμματος και σε

κάποια άλλα διαφοροποιήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα, για την παραγωγή των επτά εκπομπών μαγειρικής, τα διδακτικά βήματα και οι αντίστοιχες δραστηριότητες ήταν:

α) **Διδασκαλία της συνταγής:** Οι μαθητές, στα πλαίσια του μαθήματος της Γλώσσας, εξασκούνταν στην ανάγνωση και στη γραφή των υλικών και των οδηγιών εκτέλεσης της συνταγής. Στα πλαίσια του μαθήματος των Μαθηματικών, εξοικειώνονταν με τις ποσότητες των υλικών.

β) **Σούπερ-μάρκετ:** Οι μαθητές, στα πλαίσια ανάπτυξης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων, «αγόραζαν» τα απαραίτητα υλικά-προϊόντα για τη συνταγή τους. Οι αγορές γινόταν μέσα από ένα «εικονικό» σούπερ-μάρκετ που είχαν φτιάξει με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών, το οποίο αποτελούνταν από εικόνες των υλικών της συνταγής αλλά και άλλων μη απαραίτητων προϊόντων.

γ) **Δημιουργία βιβλίου συνταγών:** Οι μαθητές, στα πλαίσια του μαθήματος των Εικαστικών και κάνοντας χρήση των εικόνων που προμηθεύτηκαν από το σούπερ-μάρκετ, δημιούργησαν ένα δικό τους βιβλίο συνταγών στο οποίο πρόσθεταν σελίδες με τα υλικά και τις οδηγίες εκτέλεσης για κάθε νέα συνταγή. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος, το βιβλίο συνταγών ήταν έντυπο, ενώ τη δεύτερη χρονιά επιλέχθηκε να αποτελέσει μέρος του σκηνικού και μέσω αυτού γίνονταν, κατά τη μαγνητοσκόπηση, η παρουσίαση των υλικών της συνταγής.

δ) **Μαγνητοσκόπηση της εκπομπής:** Οι μαθητές, στα πλαίσια ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων αλλά και θεατρικής αγωγής, αναλάμβαναν το ρόλο των παρουσιαστών της εκπομπής μαγειρικής. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος, τα γυρίσματα γίνονταν με τη βοήθεια, την καθοδήγηση αλλά και τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών κατά την παρουσίαση της συνταγής. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην παρουσίαση κρίθηκε απαραίτητη τόσο σε επίπεδο ερωτήσεων για την ενίσχυση του προφορικού λόγου των μαθητών όσο και σε επίπεδο βοήθειας για την εκτέλεση των συνταγών. Ωστόσο, στις εκπομπές της δεύτερης χρονιάς, οι εκπαιδευτικοί πέρασαν εξολοκλήρου πίσω από τις κάμερες και πλέον για την καλύτερη δυνατή παρουσίαση των σκηνών της κάθε εκπομπής πραγματοποιούνταν οι απαραίτητες πρόβες πριν τη μαγνητοσκόπηση τους. Όταν πραγματοποιούνταν λάθη σε κάποια σκηνή, η μαγνητοσκόπηση επαναλαμβάνονταν.

ε) **Επιλογή σκηνών:** Το 2015-2016, η επιλογή των σκηνών που συμπεριλαμβάνονταν τελικά στην εκπομπή μαγειρικής γίνονταν αποκλειστικά από τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς του προγράμματος, ενώ το 2016-2017 οι μαθητές ενεπλάκησαν ενεργά στην όλη διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση των γυρισμάτων γινόταν προβολή όλων των διαθέσιμων λήψεων για κάθε σκηνή και οι μαθητές είχαν τρεις επιλογές (ΝΑΙ εάν επιθυμούσαν να συμπεριληφθεί η σκηνή στην εκπομπή, ΟΧΙ αν δεν επιθυμούσαν να συμπεριληφθεί η σκηνή στην εκπομπή και ΑΣΤΕΙΟ αν επιθυμούσαν να συμπεριληφθεί η σκηνή στη χιουμοριστική ενότητα της εκπομπής που προστέθηκε τη δεύτερη χρονιά και η οποία περιελάμβανε αστείες λήψεις κατά τη μαγνητοσκόπηση).

στ) **Μοντάζ:** Η διαδικασία του μοντάζ των εκπομπών έγινε αποκλειστικά από τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς και για τα δύο έτη εφαρμογής του προγράμματος, με χρήση του λογισμικού Windows Movie Maker.

ζ) **Προβολή της εκπομπής στο σχολείο:** Όταν η εκπομπή μαγειρικής ήταν έτοιμη γινόταν προβολή του επεισοδίου σε όλους τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου.

η) **Ανάρτηση στο διαδίκτυο:** Αμέσως μετά την προβολή της εκπομπής στο σχολείο, γινόταν ανάρτησή της στο διαδίκτυο (κανάλια YouTube και Vimeo) και ενημέρωση για το νέο επεισόδιο «Specialistes στην κουζίνα» από μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

4.2. Διδακτικές συνθήκες και υλικά

Το πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος, οι χώροι που αξιοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή του προγράμματος ήταν η αίθουσα διδασκαλίας των μαθητών και η κουζίνα του ειδικού σχολείου. Τη δεύτερη χρονιά, εκτός από τις δύο αίθουσες διδασκαλίας των μαθητών, ένας χώρος σε μία από αυτές διαμορφώθηκε ως κουζίνα με σκηνικό, για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του προγράμματος κατά τη μαγνητοσκόπηση των εκπομπών.

Σε επίπεδο εξοπλισμού, αξιοποιήθηκε το φουρνάκι και τα μαγειρικά σκεύη που υπήρχαν στην κουζίνα του ειδικού σχολείου. Η μαγνητοσκόπηση την πρώτη χρονιά έγινε μέσω κάμερας κινητού τηλεφώνου, ενώ τη δεύτερη χρονιά χρησιμοποιήθηκε η βιντεοκάμερα του σχολείου σε συνδυασμό με τρίποδο.

Για τη διδασκαλία των συνταγών αλλά και για τη δημιουργία του βιβλίου συνταγών χρησιμοποιήθηκαν πολλά χαρτιά, χαρτόνια, ψαλίδια, πινέλα, μαρκαδόροι, μπογιές και εικόνες υλικών-προϊόντων. Παρόμοια υλικά αξιοποιήθηκαν και για την κατασκευή του σκηνικού της δεύτερης χρονιάς.

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί του προγράμματος ανέλαβαν την προμήθεια των υλικών που απαιτούνταν για τις συνταγές, τα οποία στο σύνολό τους ήταν απλά και οικονομικά.

4.3. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ήταν συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Η διετής διάρκειά του σε συνδυασμό με την εξέλιξη των εκπομπών μαγειρικής έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές αλλά και στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στους «Specialistes στην κουζίνα» να βελτιώνονται διαρκώς τόσο σε επίπεδο οργάνωσης όσο και σε επίπεδο παρουσίασης.

Ουσιαστικά, η πρώτη χρονιά εφαρμογής του προγράμματος αποδείχθηκε «πιλοτική». Τη δεύτερη χρονιά, μαθητές και εκπαιδευτικοί αξιοποίησαν επικοινωνιακά τις εμπειρίες που αποκόμισαν από τα γυρίσματα και την προβολή των εκπομπών μαγειρικής της πρώτης χρονιάς.

Οι εμπειρίες αυτές αποδείχθηκαν καθοριστικές και σε επίπεδο αυτοαξιολόγησης για τους ίδιους τους μαθητές, οι οποίοι κατά τις εκπομπές της δεύτερης χρονιάς ενεπλάκησαν ενεργά στη διαδικασία επιλογής των σκηνών για το τελικό μοντάζ. Η αλλαγή αυτή ήταν ιδιαίτερα σημαντική και συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην ελαχιστοποίηση των λαθών αλλά και στη μείωση του χρόνου που απαιτούνταν για την παραγωγή των τελευταίων εκπομπών του προγράμματος.

5. Specialistes στην κουζίνα: Οι εκπομπές

5.1. Κέικ τρούφας ταψιού

Η εκπομπή με τίτλο «Κέικ τρούφας ταψιού» ήταν η πρώτη εκπομπή που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του πρώτης χρονιάς του προγράμματος «Specialistes στην κουζίνα». Τα γυρίσματα της εκπομπής πραγματοποιήθηκαν στην κουζίνα του ειδικού σχολείου. Προκειμένου να αυξηθεί το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή των μαθητών, ως πρώτη συνταγή του προγράμματος επιλέχθηκε το κέικ τρούφας ταψιού, το οποίο ήταν ένα αγαπημένο γλυκό των μαθητών.

Τα γυρίσματα της εκπομπής «Κέικ τρούφας ταψιού» πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2016 και η εκπομπή προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 9 Απριλίου 2017. Η εκπομπή «Κέικ τρούφας ταψιού» είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=-MbiZqNXdpl>.

5.2. Μηλόπιτα

Σε πολύ λίγες μέρες αποφασίστηκε να γίνουν τα γυρίσματα της δεύτερης εκπομπής με τίτλο «Μηλόπιτα». Στο γεγονός αυτό συνέβαλε η ευρεία αποδοχή που γνώρισε η πρώτη εκπομπή από μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς. Η επιλογή της συνταγής βασίστηκε σε ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας με θέμα τη διατροφή, το οποίο διεξάγονταν παράλληλα εκείνη την περίοδο στο ειδικό σχολείο.

Η εκπομπή «Μηλόπιτα» γυρίστηκε τον Απρίλιο και προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 20 Απριλίου 2017. Η εκπομπή είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=fbOddueOGJc>.

5.3. Cookies

Η εκπομπή με τίτλο «Cookies» ήταν η πρώτη εκπομπή που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του δεύτερου έτους για τους «Specialistes στην κουζίνα». Με βάση την εμπειρία της προηγούμενης χρονιάς, η εκπομπή οργανώθηκε σε νέο πλαίσιο. Με τη βοήθεια και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, οι μαθητές κατασκεύασαν ένα εντυπωσιακό σκηνικό (Εικόνα 1) και τα γυρίσματα πραγματοποιήθηκαν σε μία μεγαλύτερη αίθουσα του σχολείου, στην οποία ένας χώρος διαμορφώθηκε ως κουζίνα για τις ανάγκες του προγράμματος.

Εικόνα 1. Το σκηνικό της εκπομπής

Όπως και στην πρώτη χρονιά, επιχειρήθηκε η επιλογή των συνταγών να βασιστεί σε αγαπημένες λιχουδιές των μαθητών προκειμένου να αυξηθεί το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή τους.

Τα γυρίσματα της εκπομπής «Cookies» πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο και η εκπομπή προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 30 Ιανουαρίου 2017. Η εκπομπή «Cookies» είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=Yr9E-OUqX5A>.

5.4. Πιτσάκια

Η εκπομπή με τίτλο «Πιτσάκια» αποφασίστηκε να έχει αποκριάτικη διάθεση. Οι μαθητές μεταμφιέστηκαν σε υλικά για την συνταγή της ημέρας. Παράλληλα, οι οδηγίες για την εκτέλεση της συνταγής αποδόθηκαν από τους μικρούς specialistes με έξυπνα στιχάκια που είχαν ομοιοκαταληξία (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Υλικά & Στιχάκια της εκπομπής «Πιτσάκια»

Υλικά	Στιχάκια
Πίτα	Είμαι εγώ πρώτο στη λίστα κάθε μικρού specialista και από στρογγυλό πιτάκι θα γίνω τρίγωνο πιτσάκι.
Ντομάτα	Είμαι εγώ μία ντοματούλα κόκκινη και αφρατούλα τρίψε με, αυτό ζητώ, να γίνω σάλτσα στο λεπτό.
Ρίγανη και αλάτι	Τώρα για λίγη νοστιμιά ρίξε ρίγανη και αλάτι specialistas είσαι πια για βάλε με το μάτι.
Κασέρι	Να 'μαι κι εγώ το νόστιμο κασέρι κόβομαι εύκολα με το μαχαίρι στη σάλτσα πάνω θα ξαπλώσω και μες στο φούρνο εγώ θα λιώσω.
Γαλοπούλα	Γαλοπούλα μην ξεχάσεις γιατί τότε εσύ θα χάσεις πάνω απ' το κασέρι μένω στο πιτσάκι όταν μπαίνω.
Πυτεριά, μανιτάρι και ελιά	Πυτεριά και μανιτάρι μα και πράσινη ελιά βάλε πάνω στο πιτσάκι να γίνει αυτό μια λιχουδιά.

Τυρί

Στο τέλος τρίψε το τυρί
λιώνει κι αυτό μόλις ψηθεί
βάλε στα πιτσάκια φέτα
κι όλοι θα φωνάζουν φέρ' τα.

Η εκπομπή «Πιτσάκια» γυρίστηκε τον Φεβρουάριο και προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Η εκπομπή είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=Q71AmJaoaM>.

5.5. Cinema Edition: Ποπ κορν & Χυμός πορτοκάλι

Η εκπομπή με τίτλο «Cinema Edition» είχε ως θέμα τον παιδικό κινηματογράφο. Για τις ανάγκες των γυρισμάτων, οι μαθητές με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών έφτιαξαν αυτοσχέδιες στολές ποπ κορν και κλακέτες σκηνοθέτη (Εικόνα 2). Στα πλαίσια της συνταγής της ημέρας, οι μαθητές ετοίμασαν ποπ κορν & χυμό πορτοκάλι για να παρακολουθήσουν στο τέλος των γυρισμάτων μία παιδική ταινία.

Εικόνα 2. Οι αυτοσχέδιες στολές ποπ κορν και οι κλακέτες σκηνοθέτη

Τα γυρίσματα της εκπομπής «Cinema Edition: Ποπ κορν & Χυμός πορτοκάλι» πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο και η εκπομπή προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 30 Μαρτίου 2017. Η εκπομπή «Cookies» είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=ikQjGlfyv3k>.

5.6. The song: Ψήνεται

Στα πλαίσια της εκπομπής με τίτλο «The song: Ψήνεται» οι μαθητές με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών έγραψαν και ηχογράφησαν ένα διασκεδαστικό τραγούδι, βασισμένοι στη μουσική ενός δημοφιλούς ελληνικού τραγουδιού. Οι στίχοι του τραγουδιού περιέγραφαν τις διαδικασίες για την παραγωγή των εκπομπών «Specialistes στην κουζίνα» μεταφέροντας με μουσικό τρόπο τα μυστικά της μαγειρικής των μαθητών.

Οι ηχογραφήσεις για το τραγούδι «The song: Ψήνεται» πραγματοποιήθηκαν τον Μάιο και η εκπομπή προβλήθηκε για πρώτη φορά μέσω διαδικτύου στις 12 Μαΐου 2017. Η εκπομπή «The song: Ψήνεται» είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=ac296KZvVFs>.

5.7. Memories

Η εκπομπή με τίτλο «Memories» αποτέλεσε την τελευταία επετειακή εκπομπή του προγράμματος. Για την εκπομπή δεν πραγματοποιήθηκαν επιπλέον γυρίσματα αλλά αξιοποιήθηκε υλικό από όλες τις προηγούμενες εκπομπές του προγράμματος. Ουσιαστικά, πρόκειται για μία εκπομπή στην οποία οι υπεύθυνοι

εκπαιδευτικοί ανέλαβαν ρόλο αφηγητή και με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκε μία άκρως συγκινησιακή best-of εκπομπή.

Η εκπομπή προβλήθηκε για πρώτη φορά στα πλαίσια της γιορτής λήξης του Ειδικού Σχολείου Ν. Προποντίδας και αναρτήθηκε στο διαδίκτυο την ίδια μέρα (14 Ιουνίου 2017). Η εκπομπή «Memories» είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=2PpayO2Wile>.

6. Συμπεράσματα

Οι σύγχρονες ανάγκες στην εκπαίδευση απαιτούν την εισαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ισότιμη ένταξη όλων των παιδιών στο σχολείο. Συνεπώς, προγράμματα παρέμβασης στο χώρο του σχολείου αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των μαθητών.

Η εκπομπή μαγειρικής «Specialistes στην κουζίνα», με τη φιλοσοφία, το σχεδιασμό και την υλοποίησή της, ανέδειξε ότι παιδαγωγικές προκλήσεις στο χώρο του σχολείου οι οποίες συνδέονται άμεσα με αντίστοιχες κοινωνικές προκλήσεις μπορούν να αποτελέσουν το καλύτερο πλαίσιο διαμόρφωσης ενός «ανοικτού σχολείου».

Οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα αποδείχθηκαν specialistes στην κουζίνα, specialistes στην παρουσίαση αλλά και specialistes στην παραγωγή μίας εκπομπής μαγειρικής, κερδίζοντας την αποδοχή και την αναγνώριση μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το Υπουργείο Παιδείας, ήδη από το πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος, με σχετική ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, χαρακτήρισε τους «Specialistes στην κουζίνα» ως καινοτομία στην Ειδική Αγωγή. Η ανάρτηση είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://www.minedu.gov.gr/eidiki-agwgi-2/ekdiloseis-eidiki-ekpaideusi-3/20054-27-04-16-specialistes-stin-kouzina-eidiko-sxoleio-n-propontidas-xalkidikis>.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Graves, T.B., Collins, B.C., Schuster, J.W. & Kleinert, H. (2005). Using Video Prompting to Teach Cooking Skills to Secondary Students with Moderate Disabilities. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 40:1, 34-46.
- Kagohara, D.M., van der Meer, L., Ramdoss, S., O'Reilly, M.F., Lancioni, G.E., Davis, T.N., Rispoli, M., Lang, R., Marschik, P.B., Sutherland, D., Green, V.A. & Sigafos, J. (2013). Using iPods® and iPads® in teaching programs for individuals with developmental disabilities: A systematic review. *Research in Developmental Disabilities*. 34, 147-156.
- Mesibov, G., Shea, V. & Schopler, E. (2005). *The TEACCH approach to autism spectrum disorders*. New York: Plenum Press.
- Wehmeyer, M.L. (1998). National Survey of the Use of Assistive Technology by Adults With Mental Retardation. *Mental Retardation*. 36 (1), 44-51.

Ελληνόγλωσσες

- Σούλης, Σ.Γ. (2008). *Ένα Σχολείο για Όλους. Από την έρευνα στην πράξη. Παιδαγωγική της ένταξης*. Τόμος Β'. Αθήνα: Gutenberg.
- Στάππα-Μουρτζίνη, Σ. (2010). *Αγωγή υγείας. Βασικές αρχές - Σχεδιασμός προγράμματος*. Αθήνα: Οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων.
- Παπαθανασίου, Β. (2009). Αγωγή και προαγωγή της υγείας στο σχολικό περιβάλλον: Βασικές αρχές και μεθοδολογία. *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων* 15, 47-62.
- ΥΠΕΠΘ. (2004). *Αναλυτικά προγράμματα σπουδών για μαθητές με ελαφριά και μέτρια νοητική καθυστέρηση*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- ΥΠΕΠΘ. (2009). *Δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας. Βιβλίο εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.